

## SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

### I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Struktura społeczna, etniczna i religijna regionów Azji Środkowej i Kaukazu (ST3)**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-SSERRAS-11uST3
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: fakultatywny, **obowiązkowy w ramach bloku modułów do wyboru, ścieżka tematyczna 3**
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów: II stopień
6. Profil studiów: ogólnoakademicki
7. Rok studiów: I
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin : **15 wykład**
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Grzegorz Skrukwa, prof. UAM dr hab., [skrukwa@amu.edu.pl](mailto:skrukwa@amu.edu.pl), Andrzej Rozwadowski, prof. UAM dr hab. [rozwa@amu.edu.pl](mailto:rozwa@amu.edu.pl)**
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning): **nie**

### II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: przekazanie wiedzy na temat struktury etnicznej, religijnej i społecznej państw Kaukazu Południowego i Azji Środkowej oraz północnokaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej, kształtowanie umiejętności i kompetencji prowadzenia dyskursu profesjonalnego na ten temat.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): ogólna wiedza humanistyczna
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
SSEiRASiKw_01	Zna i rozumie strukturę etniczną, religijną i społeczną państw postradzieckiej Azji Środkowej (Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan), Kaukazu Południowego (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja) oraz północnokaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej.	K_W01
SSEiRASiKw_02	Zna i rozumie problemy społeczne, polityczne, kulturowe i ekonomiczne wynikające z: etnopolityki prowadzonej w państwach Azji Środkowej i Kaukazu oraz oddziaływania na te regiony czynników globalnych (globalizacja, rola diaspor we współczesnym świecie, wzrost i zmiana roli islamu itp.)	K_W07
SSEiRASiKw_03	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi dotyczącymi struktury etnicznej, religijnej i społecznej Azji Środkowej, Kaukazu Południowego oraz północnokaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej.	K_U02
SSEiRASiKw_04	Potrafi uczestniczyć w naukowym, popularnonaukowym i eksperckim dyskursie na temat struktury etnicznej, religijnej i społecznej Azji Środkowej, Kaukazu Południowego oraz północnokaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej	K_U03
SSEiRASiKw_05	Potrafi samodzielnie planować i realizować rozwój intelektualny w zakresie wiedzy o strukturze etnicznej, religijnej i społecznej Azji Środkowej, Kaukazu Południowego oraz północnokaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej	K_U08
SSEiRASiKw_06	Jest gotów do profesjonalnego wyszukiwania i selekcjonowania informacji na temat struktury etnicznej, religijnej i społecznej Azji Środkowej, Kaukazu Południowego oraz północnokaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej	K_K01
SSEiRASiKw_07	W oparciu o normy wynikające z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych oraz inspirowania i organizowania działalności na rzecz dialogu międzynarodowego i międzykulturowego oraz praw człowieka	K_K03

SSEiRASiKw_08	Jest gotów do pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym rozwijania dorobku zawodu, podtrzymywania etosu zawodu, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad	K_K06
---------------	---	-------

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotów

Treści programowe dla zajęć/przedmiotów:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotów
1. Współczesne ujęcia naukowe problematyki społecznej, etnicznej i religijnej ze szczególnym ujęć adekwatnych dla obszaru postradzieckiego.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
2. Historyczne uwarunkowania ewolucji struktury społecznej, etnicznej i religijnej w azjatyckiej części b. ZSRR po 1991 roku.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
3. Struktura społeczna, etniczna i religijna Armenii. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna ormiańska tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Rola Armeńskiego Kościoła Apostolskiego we współczesnej Armenii i w diasporze. Mniejszości narodowe i religijne w Armenii. Diaspora ormiańska w świecie.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_06 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
4. Struktura społeczna, etniczna i religijna Gruzji. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna gruzińska tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Rola Gruzjińskiej Cerkwi Prawosławnej we współczesnej Gruzji. Mniejszości narodowe i religijne w Gruzji. Etniczny i religijny aspekt separatyzmu abchaskiego i południowoosetyjskiego oraz autonomii Adżarii.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_06 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
5. Struktura społeczna, etniczna i religijna Azerbejdżanu. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna azerbejdżańska tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Rola islamu w Azerbejdżanie. Mniejszości narodowe i religijne. Etniczny i religijny aspekt konfliktu karabachskiego.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_06 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
6. Struktura społeczna, etniczna i religijna Kazachstanu. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna kazachska tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Polityka kazachstanizacji i polityka kazachizacji po 1991 r. Żyzy jako struktura społeczeństwa i narodu kazachskiego.. Islam i inne religie w Kazachstanie. Mniejszości narodowe i religijne w Kazachstanie, w tym Polacy.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_06 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
7. Struktura społeczna, etniczna i religijna Kirgistanu. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna kirgiska tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Klany jako struktura społeczeństwa i narodu kirgiskiego. Islam w Kirgistanie. Mniejszości narodowe i religijne.	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02 SSEiRASiKw_03 SSEiRASiKw_04 SSEiRASiKw_05 SSEiRASiKw_06 SSEiRASiKw_07 SSEiRASiKw_08
8. Struktura społeczna, etniczna i religijna Uzbekistanu. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej,	SSEiRASiKw_01 SSEiRASiKw_02

<p>narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna uzbecka tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Tzw. klany jako struktura społeczeństwa i narodu uzbeckiego. Islam w Kirgistanie. Mniejszości narodowe i religijne. Etniczny aspekt autonomii Karakałpakistanu. Uzbegy poza granicami Uzbekistanu.</p>	<p>SSEiRASIkw_03 SSEiRASIkw_04 SSEiRASIkw_05 SSEiRASIkw_06 SSEiRASIkw_07 SSEiRASIkw_08</p>
<p>9. Struktura społeczna, etniczna i religijna Turkmenistanu. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna turkmeńska tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Klany jako struktura społeczeństwa i narodu turkmeńskiego. Islam w Turkmenistanie. Mniejszości narodowe i religijne. Turkmeni poza Turkmenistanem.</p>	<p>SSEiRASIkw_01 SSEiRASIkw_02 SSEiRASIkw_03 SSEiRASIkw_04 SSEiRASIkw_05 SSEiRASIkw_06 SSEiRASIkw_07 SSEiRASIkw_08</p>
<p>10. Struktura społeczna, etniczna i religijna Tadżykistanu. Potransformacyjne zróżnicowanie społeczne, uregulowania konstytucyjne polityki społecznej, narodowościowej i językowej oraz religijnej. Współczesna tadżycka tożsamość narodowa i historia jej kształtowania. Klany jako struktura społeczeństwa i narodu tadżyckiego. Etniczny, religijny i społeczny aspekt wojny domowej 1992-1997 oraz jej konsekwencje. Islam w Tadżykistanie. Mniejszości narodowe i religijne. Tadżycy poza Tadżykistanem. Etniczny, językowy i religijny aspekt autonomii Górnego Badachschanu (ludy pamiirskie, ismailizm)</p>	<p>SSEiRASIkw_01 SSEiRASIkw_02 SSEiRASIkw_03 SSEiRASIkw_04 SSEiRASIkw_05 SSEiRASIkw_06 SSEiRASIkw_07 SSEiRASIkw_08</p>
<p>11. Struktura społeczna, etniczna i religijna kaukaskich podmiotów Federacji Rosyjskiej (Adygea, Czeczenia, Dagestan, Inguszetia, Kabardyno-Bałkaria, Kałmucja, Karaczajo-Czerkiesja, Północna Osetia-Alania). Konflikty etniczne, polityka narodowościowa Federacji Rosyjskiej w ww. podmiotach, islam i inne religie w regionie.</p>	<p>SSEiRASIkw_01 SSEiRASIkw_02 SSEiRASIkw_03 SSEiRASIkw_04 SSEiRASIkw_05 SSEiRASIkw_06 SSEiRASIkw_07 SSEiRASIkw_08</p>

5. Zalecana literatura (wskazane fragmenty):

- **Capisani** Gianpaolo R., *Nowe państwa Azji Środkowej*, Warszawa 2004
- **Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne**, red. Ząbek Maciej, Warszawa 2010
- **Furier** Andrzej, *Gruzja niepodległa – od monarchii do republiki*, Szczecin 2015
- **Furier** Andrzej, *Kaukaz Północny – spojrzenie z Polski*, w: *Czeczenia-Rosja. Mity i rzeczywistość*, red. Brodowski Jan, Smoleń Mieczysław, Kraków 2006
- *Islam na obszarze postradzieckim*, Prace OSW, nr 7, 2003
- **Pietkiewicz** Krzysztof, *Mapa etniczna obszaru byłego ZSRR*, Toruń 2019
- **Szynkiewicz** Sławoj, *Postradziecka Azja Środkowa. Problematyka etniczno-kulturowa*, „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa” Tom III, 1994, zeszyt 2 (5)
- **Wierzbicki** Andrzej, *Etnopolityka w Azji Centralnej. Między wspólnotą etniczną a obywatelską*, Warszawa 2008
- **Zapaśnik** Stanisław, *Walczący islam w Azji Centralnej. Problem społecznej genezy zjawiska*, Wrocław 2006

### III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu							
	SSEi RASi Kw_0 1	SSEi RASi Kw_0 2	SSEiR ASiKw _03	SS EiR ASi Kw _04	SS EiR ASi Kw _05	SS EiR ASi Kw _06	SS EiR ASi Kw _07	SS EiR ASi Kw _08
Egzamin pisemny	X	X	X	X	X	X	X	X
Egzamin ustny								
Egzamin z „otwartą książką”								
Kolokwium pisemne								
Kolokwium ustne								
Test								
Projekt								
Esej								
Raport								
Prezentacja multimedialna								
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)								
Portfolio								
Inne (jakie?) -								
...								

### 3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	30
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

\* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

### 4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

**bardzo dobry (bdb; 5,0):** znakomite opanowanie faktografii z zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu, będącej wysoce świadomą refleksją w znakomitym języku naukowym. Bardzo szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim. Bardzo świadome przestrzeganie etycznych norm dyskursu o kwestiach społecznych, etnicznych i religijnych.

**dobry plus (+db; 4,5):** bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu, będącej świadomą refleksją w bardzo dobrym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim. Świadome przestrzeganie etycznych norm dyskursu o kwestiach społecznych, etnicznych i religijnych.

**dobry (db; 4,0):** dobre opanowanie faktografii z zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, elementarnie umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu, będącej refleksją w dobrym języku naukowym. Rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim. Świadome przestrzeganie etycznych norm dyskursu o kwestiach społecznych, etnicznych i religijnych.

**dostateczny plus (+dst; 3,5):** podstawowe opanowanie faktografii z zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, elementarnie umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu będącej refleksją w poprawnym języku naukowym. Podstawowe rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperymentalnym. Przestrzeganie etycznych norm dyskursu o kwestiach społecznych, etnicznych i religijnych.

**dostateczny (dst; 3,0):** elementarne opanowanie faktografii z zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi pisemnej na temat zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Elementarne rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperymentalnym. Przestrzeganie etycznych norm dyskursu o kwestiach społecznych, etnicznych i religijnych.

**niedostateczny (ndst; 2,0):** nieznanostwo opanowanie faktografii z zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Nieumiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi pisemnej na temat zakresu struktury społecznej, etnicznej i religijnej Azji Środkowej i Kaukazu. Brak elementarnego rozeznania w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperymentalnym. Nieprzestrzeganie etycznych norm dyskursu o kwestiach społecznych, etnicznych i religijnych.

bardzo dobry (bdb; 5,0): 100 - 80% pozytywnych wyników z egzaminu

dobry plus (+db; 4,5): 89-80% pozytywnych wyników z egzaminu

dobry (db; 4,0): 79-70% pozytywnych wyników z egzaminu

dostateczny plus (+dst; 3,5): 69-60% pozytywnych wyników z egzaminu

dostateczny (dst; 3,0): 59-50% pozytywnych wyników z egzaminu

niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 50% pozytywnych wyników z egzaminu